

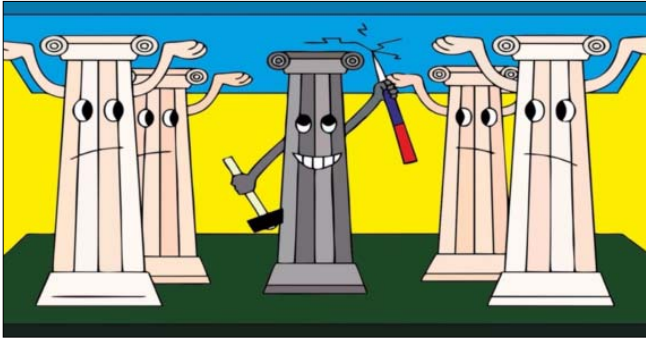
П'ЯТА КОЛОНА В УКРАЇНІ

«Якщо подивитися на історію української нації та Української держави в глибину віків і у недавнє минуле, без великих зусиль можна встановити, що основними факторами, які спричинили їхній упадок – упадок нації і упадок держави – були: зовнішня агресія і внутрішня зрада»

Ярослав Дашкевич

«Гірше, ніж москальські воші, можуть бути тільки українські гниди»

Симон Петлюра

Універсальний словник-енциклопедія зазначає, що словосполучення п'ята колона (ісп. quinta columna) – це фігуральне окреслення таємних прихильників ворога, які провадять диверсійну чи шпигунську діяльність або ж готові до цього; поняття вжите вперше 1936 року під час громадянської війни в Іспанії, коли чотири колони армії генерала Ф. Франко наступали на Мадрид, а п'ята колона (його прихильники в місті) мала вчинити диверсію зсередини.

1956 року в США побачила світ книга Луї Де Йонга (Louis De Jong) «Німецька п'ята колона у другій світовій війні» (The German Fifth Column in the Second World War). Спостереження й висновки Луї де Йонга надзвичайно цінні та актуальні саме сьогодні, під час війни.

«Увага! П'ята колона застерігає!» – пропагандистський плакат республіканської Іспанії. «Зупинити п'яту колону» – американська пропаганда часів Другої світової війни.

Автор детально проаналізував підступну роль представники німецької нацменшини у різних країнах і спробував з'ясувати, за яких умов такі групи людей перетворювались на п'яту колону. Луї Де Йонг вказує на ряд факторів, які сприяли спробам нацистів перетворити закордонні німецькі общини в ефективну п'яту колону, котра працювала на Райх: відносна численність тієї чи іншої групи; територіальна близькість до Німеччини; географічна зосередженість; ступінь економічного розвитку; соціальне становище; історичні зв'язки з Німеччиною; почуття пригнобленої меншини.

Ці висновки щодо п'ятої колони, котра постала на теренах, які три десятиліття тому входили до складу совєтської імперії, можна трансформувати передусім на тих, хто тужить за ССР, екстраполувати на представників нації, яку Йосип Сталін називав «наиболее выдающейся нацией из всех наций, входящих в состав Советского Союза». Йдеться про доволі значну частину етнічних росіян, які через різні обставини в різний час опинились на територіях колишніх совєтських республік разом із своїми нащадками, але які не зуміли (не захотіли) інтегруватися в те чи інше ментальне, етнічне й культурне середовище, а після розпаду ССР відчували психологічний дискомфорт. Для спільноти, яка продовжує ототожнювати себе з «совєтським народом», є великою несправдливістю, що розвалився Совєтський Союз, що вони («совки») вже неспроможні до панування над значною частиною світу, що вже не можуть, як раніше, керувати українцями та іншими народами й державами.

Журналіст Володимир Коваленко на основі документів продемонстрував, як утворювалася найбільша російська громада поза Росією – в Україні (<https://universum.lviv.ua/previous-site/journal/2010/6/kovalenko.htm>). Цитуємо: «**За станом на 1926 рік в Україні – у нинішніх її межах, тобто з урахуванням польських, румунських, чехословацьких статистичних даних – проживало 28 626 тисяч українців і тільки 3 165 тисяч росіян** [Сисп С. Динаміка етнічного складу населення України (за даними переписів населення 1897–1989 рр.). – С. 28. У кн. Інститут соціології АН України. Центр етносоціологічних та етнополітичних досліджень. Етнополітична ситуація в Україні: спроби наукової інтерпретації. К., 1993]. **За переписом 1989 року кількість українців у республіці зростає до 37 419 тисяч чоловік, тобто лише в 1,3 раза порівняно з 1926 роком, а росіян – до 11 356 тисяч чоловік, або в 3,6 раза!** Враховуючи, що природний приріст у росіян і українців приблизно однаковий, ясно, що таке триразове перевищення темпів зростання російського населення порівняно з корінним, українським, могло бути викликане лише масовою міграцією росіян в Україну (отже, причина зовсім не в «неправильних» кордонах).

Опубліковані документи з розсекречених архівів свідчать, що **переселення росіян аж ніяк не було спонтанним, а старанно планувалось Кремлем: кількість, строки, заходи матеріального заохочення, забезпечення транспортом, житлом тощо. Так, лише 1933 року, коли мільйони українських селян були виморені штучно викликаним голодом, з Горьковської області в Одеську було переселено 2120 селянських господарств, з Івановської в Донецьку – 3527, з Центрально-Чорноземної в**

Харківську – 3800, із Західної (тобто Смоленської) у Дніпропетровську – 6679 господарств. (Переселення, як бачимо, йде не на Київщину, чи Полтавщину, а саме в ті області, де й без того процент російського населення найбільш високий). Усього ж в Україну тільки за цей 1933 рік 329 ешелонами було перевезено 21 856 господарств колгоспників з усім майном (117 149 чоловік) [ЦГАНХ ССРСР. Ф. 5675. Оп. I. Д. 33. Л. 56].

У 1945 році на Галичину з Росії переїхало майже 26500 осіб. Наступного року ще більше – майже 39000. 1947 року переселили близько 22000 росіян. Переважна більшість осіла у Львові. Статистика свідчить, що це переважно були вихідці з Москви і московської області, з Краснодарського краю та Ленінграду, а також Воронежської, Курської та деяких поволзьких областей. Станом на 1950 рік з 380000 мешканців Львова тільки 80000 були місцевими. У січні 1951 року в місті мешкало приблизно 31 відсоток етнічних росіян, а загалом російськомовних було майже 65 відсотків [Чому росіяни бояться львів'ян? «Реальна історія» з Акімом Галімовим – <https://www.youtube.com/watch?v=ItMyu6Zh—0>].

Згадаймо про «хороших росіян», про так званих російських лібералів. 30 квітня 2023 року в Берліні учасники координаційної зустрічі російської опозиції ухвалили «Декларацію російських демократичних сил». З тексту цього документу добре видно як так звані «хороші росіяни» намагаються зберегти єдину й неподільну Росію в її міжнародно визнаних кордонах, як хочуть провести межу між злочинним режимом і громадянами РФ, які в переважній більшості підтримували й підтримують путінський режим.

Згадався уривок із листа-заповіту Ципори Бірман, яка загинула в Білостоцькому гетто 1943 року: «Ми закликаємо вас до помсти. Помсти без жалю, без сентиментів, без «хороших» німців. «Хорошому» німцеві – легку смерть, він помре останнім».

Л. Де Йонг констатує, що до німецької п'ятої колони належала будь-яка група населення за межами Райху, котра сприяла націонал-соціалістичній територіальній експансії, діючи відповідно до секретних вказівок німецьких властей. П'ята колони могла складатися як з етнічних німців, так і з числа громадян інших країн (представників пронацистських рухів у Норвегії, Голландії, Франції, Великобританії тощо).

Класичним аналогом проросійської політичної п'ятої колони в Україні були комуністи, представники різноманітних партій та рухів (найодіозніший з них «Український вибір» Віктора Медведчука, інформація про який який по-

первах подавалася на рекламних банерах і на сітілайтах винятково російською – «Український вибор»), що в різний час діяли в інтересах РФ, ведучи явну або приховану боротьбу проти Української держави. Можна припустити, що окремі представники фракцій у Верховній Раді досі керуються інструкціями своїх московських кураторів або ж діють за власними переконаннями, далекими від державницьких.

Нинішня підривна діяльність московської п'ятої колони в Україні – розгалуженої мережі шпигунів і диверсантів, колаборантів, зрадників, агентури ФСБ і ГУ ГШ ЗС РФ – по суті є віддзеркаленням, калькою історії/наслідків зловісних операцій Абвера, Гестапо, СД, прихильників гітлерівського націонал-соціалізму за межами Німеччини.

«Столиця Норвегії і великі морські порти не були захоплені за допомогою зброї. Ними швидко оволоділи завдяки гігантській змові, яку можна назвати однією з найсміливіших і добре організованих політичних змов за останні 100 років. Використовуючи підкупи й темною заляканими агентами, стираючись на зрадників серед високопоставлених цивільних і військових діячів Норвегії, німецький диктатор зумів створити троянського коня всередині цієї країни. Для цього знадобилося лише повернути співників із числа осіб, які обіймали ключові пости в норвезькому урядовому апараті й військово-морському флоті. Все було підготовлено бездоганно». Так про цю операцію гітлерівців написав у своїй статті Леленд Стов, кореспондент «Чикаго дейлі ньюс», після того, як дістався Стокгольма.

У перший тиждень широкомасштабного російського вторгнення на території України трапилася низка подій, яка змушує думати, що йдеться не про випадкові збіги.

На кордоні з Білорусією українських військ не було, лише прикордонники. Підрозділи Нацгвардії з Гостомеля вивели, для охорони аеропорту залишилось 150 строковиків (при цьому можна згадати і трагічну долю єдиного в світі літака Ан-225 – «Мрія»). Аеропорт Жуляни взагалі не охоронявся.

У рамках «великого будівництва» автомобільна траса на Чорнобиль, по якій їздило 1-2 машин на день, була реконструйована і розширена. Саме ця модернізована дорога стала однією з головних, якою ворог скористався при наступі в лютому 2022 року.

Варто згадати і про дивну «оптимізацію» та скорочення ЗСУ впродовж 2019-2020 рр. Приміром, була розформована військова частина А0229 (23-й окремих танковий батальйон у складі Десантно-штурмових військ), яка дислокувалась в Овруцькому районі Житомирської області, що межує з Білоруссю. Цей підрозділ мав бути розгорнутий в бригаду для прикриття Києва зі сторони Білорусі. За дивним збігом обставин саме звідтіля почався основний наступ військ РФ.

Досі офіційно непрясно, за чийм наказом в 2021 році були розчищені мініні проходи з окупованого Криму на територію України. На певні роздуми наводить розслідування Героя України, генерал-лейтенанта СБУ Григорія Омельченка: «Здача півдня України: злочинна недбалість чи державна зрада?» (<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/169909>);

«Генерали проти «Вовчиці» або поза «трьох мавп» щодо здачі півдня України» (<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/176359/>).

За тиждень до вторгнення командування ЗСУ не встигло виконати наказ про передислокацію війська з харків-

ського напрямку до зони Операції Об'єднаних Сил. Ця обставина й врятувала Харків од рашистської окупації.

У перші місяці ворожого наступу ряд державних підприємств, які мали займатись закупівлею озброєння, вивели в невідомому напрямі суму, еквівалентну 243 мільйонів доларів США.

Експертка з ядерної енергетики Ольга Кошарна повідомила, що 70% закупок «Енергоатома» у 2022 році припало на... ЗАЕС, яка окупована рашистами. В інтерв'ю «Главкому» вона заявила, що коли проаналізувати діяльність «Енергоатома, то помітно, що підприємство чекало на окупантів. 14 червня 2023 зусиллями СБУ викрито київську компанію на співпраці з підсанкційним «Росатомом»...

Майже всі «Джевеліни» й «Стінгери» складували на Яворівському полігоні. Тетяна Чорновол і Сергій Пашинський за власною ініціативою, самотужки взялися рятувати «Стугни» та «Нептуні» – безпосередньо відповідальні за переміщення цієї надзвичайно ефективної зброї кудись зникли.

Інформація до роздумів. *«Останніми днями, останніми тижнями в медійному просторі від наших політичних колег, які називають себе політичною опозицією, дуже часто лунають заклики про необхідність термінового збільшення фінансування Збройних Сил України, про необхідність виділення чергових 50 мільярдів на сферу безпеки і оборони. <...> Але ми закликаємо в День єдності не перетворювати заклики на політичні спекуляції. Тому що на запитання, звідки взялася цифра 50 мільярдів, наші політичні опоненти говорять, що це порахували якісь аналітики»* (з виступу представника Президента України у Верховній Раді В. Веніславського 16 лютого 2022 року, акурат за тиждень до початку широкомасштабної агресії – стенограма засідання ВУ України: <https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7954.html>).

24 лютого 2022 року, коли почалося широкомасштабне вторгнення РФ в Україну, перша колона окупантів була сформована з підрозділів СОБР (Спеціальний отряд бистрого реагування), озброєних кийками та щитами. Ці спецпризначенці, ймовірно, готувались розганяти мітинги й протестуючих. Були дуже подивовані, коли натрапили на збройний опір, коли їх почали знищувати. У розгромленій техніці агресорів українські солдати знаходили парадну форму, триденний продуктовий пайок, мізерний боекомплект, а ще заготовані «списки на знищення» українських громадян, які мали бути ліквідовані в перші дні окупації. Звідкіля взялися ці списки? Хтось же допомагав їх складати...

І саме в цей час з якогось добра-дива Окружний адміністративний суд Києва приймає від адвокатів Януковича позов про його незаконне відсторонення з посади президента. Слід зазначити, що 28 лютого 2023 року Державна судова адміністрація України здійснила реєстрацію Київського міського окружного адміністративного суду, утвореного після ліквідації лихої пам'яті Окружного адмінсуду, відомого ухваленням резонансних рішень, серед яких – скасування нового українського правопису, скасування рішення Київради про перейменування Московського проспекту на проспект Бандери, визнання незаконною націоналізації Приватбанку, призупинення процесу перейменування УПЦ (МП), поновлення Романа Насірова на посаді голови Державної фіскальної служби тощо.

Мимоволі вигулькує питання: чи не приступила російська сторона 24 лютого 2023 року до виконання якихось залоштункових домовленостей – здійснення запланованої

латентної окупації Києва, Чернігова, Сум, Харкова, Херсона, Миколаєва, Запоріжжя?.. Безумовно, це лише припущення, але складається враження, що без п'ятої колони тут не обійшлося.

Але далі у планах агресора щось пішло не так – ЗСУ почало ретельно дотримуватись вимог «Бойового статуту» – офіційного керівного документу, що встановлює основи бойової діяльності військ, «Статуту внутрішньої служби», «Дисциплінарного статуту», «Статуту гарнізонної і вартової служб» і, звісно, Конституції, а не керуватись політичними розпорядженнями з Банкової. Поліція, Нацгвардія, громадяни взялися виконувати свої прямі обов'язки згідно Основного Закону України – знищувати непрошених гостей.

У цьому контексті виникає чимало питань до вищого керівництва країни, виконавчих служб і структур держави, до Івана Баканова зокрема, стосовно якого було проведено закрите розслідування. Але досі чомусь не прояснене вбивство працівниками СБУ бізнесмена Кирєєва, начебто агента ГУР. Більше про загадкові обставини цього вбивства йдеться в моїй статті «Болівар не витримає двох? Про злочин і кару, або Непорозуміння ціною в життя» (<https://universum.lviv.ua/data/magarticles/files/3271.pdf>).

Три роки тому в статті «Троянські коні» в Україні» (<https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2020/4/trkon.html>) я звернув увагу на те, як 1 липня 2020 року слідчі ДБР провели санкціоновані огляди військової техніки на території кількох військових частин Повітряних сил Збройних сил України, незаконно вилучивши при цьому 7 приладів НВЧ (квістри) і тим самим привівши зенітні установки у небоєздатний стан. Завдяки «троянським коням», спецслужби РФ дістали можливість з'ясувати, яким чином ЗСУ укомплектовують свої С-300 приладами пошуку й наведення. Бо їх виробляють лише в Росії і не експортують у ворожу Україну. За допомогою агентури ворог зумів викрити канали постачання з РФ забороненого обладнання для ЗСУ...

Безпосередньо ким була провалена ракетна програма? Питання не риторичне. Чи не міг би на нього відповідати колишній міністр оборони Анатолій Таран, який зараз порядкує в українській амбасаді у Словенії? Чи, може, про це знає Олексій Резніков, який знайомий із порушеннями законодавства у сфері закупівель в МО України під час війни?

Функції п'ятої колони в умовах мирного і воєнного часу відрізняються. Їх можна узагальнити двома словами: «підрив» – у мирний час і «диверсії» – у воєнний.

Саме до випадків «мирного підриву» можна віднести глузування над українською мовою, без чого майже два десятиліття не обходився практично жоден виступ «Кварталу-95», а лік їм у різних методах і часово-просторових формах йшов на тисячі.

До випадків «мирного підриву» можна віднести і кимось підготовлений Володимир Зеленському Проект закону «Про застосування англійської мови в Україні», внесений президентом до Верховної Ради? Невже не зрозуміло, як ця схвалена парламентом ініціатива вдарить по позиціях української мови в кінопрокаті і телебаченні та по українському кінодублюванню? Невже не зрозуміло, що йдеться про агресивний напад на українську мову? Однак, схоже, що міністри культури й освіти цього не розуміють.

Ще одна дивина. Нацкомісія зі стандартів державної мови пропонує цілком недоречні й алогічні рекомендації щодо перейменування 1400 міст і сіл, начебто на виконання закону «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів»

(навіть Запоріжжя потрапило до цього списку), явно плутаючи ідеологічний аспект з мовним.

І це при тому, що мовні неподобства тривають навіть під час війни. Лише кілька прикладів лінгвістично-політичного протистояння: «Бандерлогів скоро не стане» – заголовок матеріалу про черговий скандал на мовному ґрунт в Одесі; через те, що касир одеського «Епіцентру» звернувся до клієнтки українською мовою, жінка почала кричати, що Україна має бути частиною РФ; у тій же Одесі російськомовного правоохоронця та його керівника через мовний конфлікт із відвідувачем відсторонили від виконання службових обов'язків; в одному з розважальних центрів Білої Церкви виник мовний скандал через пісню, яку виконував нетверезий відвідувач у караоке...

У селі Погреби на Київщині дівчину вигнали з кафе за зауваження щодо виконання російської пісні путініста Григорія Лепса. Поліцейські склали протокол за ч. 1 ст. 155 КУпАП. Після рішення суду власник кафе має сплатити штраф.

Харківський таксист заявив пасажирці, що «України не існує» та порадив їй на «западенщину» їхати. «Ви ж розумієте, де ви живете. Харків – російськомовне місто. Тут всі розмовляють російською мовою». На запитання, чого він не поїде до Росії, таксист відповів: «Мені 50 років, я тут народився, прожив, розмовляв російською мовою і буду розмовляти, ніяка українська задрочена не змінить мої думки... Їдьте на западенщину, чи де там балакають на задроченій мові» (<https://patrioty.org.ua/society/idte-na-zapadenshchynu-chy-de-tam-balakaiut-na-zadochnii-movi-u-kharkovi-taksyst-obrazyv-pasazhyrku-cherez-ukrainsku-473322.html>). Можна припустити, що цей харків'янин (потенційний п'ятиколонник), мобілізований до ЗСУ, під час бою може стріляти в спину україномовним бійцям...

Увесь трагізм ситуації в тому, що маємо ворогів і зовнішніх, і внутрішніх. Більш ніж промовиста цитата зі статті Григорія Омельченка, Героя України, генерал-лейтенанта СБУ, кандидата юридичних наук «Вони і досі серед нас: колишні агенти КГБ нині працюють на ФСБ і продовжують нести загрозу Україні», яка була надрукована в «Україні молодій» 10 вересня 2019 року (<https://umoloda.kyiv.ua/number/3504/188/137060/>): «Відкрита російська «п'ята колона» в Україні, якою є «московський окупаційний» блок «За життя» на чолі з двома колишніми агентами КДБ (не виключаю, що вони є і чинними агентами ФСБ РФ) і підпільна КПУ, та прихована, представники якої замасковані у фракції «Слуга народу», є реальною за-

грозою втрати Україною свого суверенітету, незалежності і перетворення країни на сателіт РФ або розчленування України. Всі вони – політичні хвойди, запродавці, агенти впливу Кремля! <...> На початку вересня 2005 року керівники СБУ Турчинов і Кожем'якін знищили 13 томів досьє на міжнародного кримінального авторитета Могилевича. Документи були знищені за день до відправки Юлії Тимошенко у відставку з посади прем'єр-міністра (8 вересня 2005 року). <...> 12 квітня 2006 року Генеральний прокурор Медведько дав доручення міністру внутрішніх справ Луценку арештувати Турчинова і Кожем'якіна за знищення «Досьє Могилевича». Медведько збирався пред'явити їм звинувачення в тому, що вони нелегально знищили тасмні документи про «кримінальну співпрацю Тимошенко з Могилевичем у другій половині 1990-х років, коли Юлія Володимирівна керувала компанією СЕСУ. <...> Серед гучних висловлювань Турчинова, наприклад, є таке: «Українці є боягузливою, невдячною, нищою нацією, яка отримала неочікувану свободу, і які зітхають за безтурботними і в міру ситими деньками рабства... Їх, звичайно, важко назвати великою нацією» («Вечерние Вести», 25.09.2003)».

Хоча діяльність п'ятої колони звикло розглядається як свідомо й зумисна, чимало людей своєю поведінкою і вчинками часом ненавмисне (жертви ІПСО, так звані «корисні ідіоти»), але об'єктивно сприяли/сприяють територіальній експансії Росії. Поряд із цілеспрямованими у своїх діях колаборантами (симпатиками Росії, глибоко законспірованими «консервами») є чимало пасивних спостерігачів, які не беручи безпосередньої участі в інформаційній війні, сприяють російському вторгненню своєю байдужістю.

«На днях была на площади Свободы в Харькове, и моему недовольству не было предела. Там, где раньше стоял памятник В. И. Ленину, теперь логово бандеровцев. Сплошь антипутинские и антироссийские лозунги, флаги правосеков и пропаганда. А потом еще и говорят, что у нас в стране нацизма нет». Авторкою цієї антиукраїнської маячні є чотирнадцятилітня харків'янка. Дівчина співала гімн Росії, розповідала, що хоче жити у ній, показувала, як клеїть прапор «ХНР» на площі Свободи. Усе це вона викладала у своєму Instagram.

Підлітком зайнялася поліція (<https://glavcom.ua/country/criminal/spivala-himn-rf-na-tsentralnij-ploshchi-14-richnoju-prikhilnitseju-putina-iz-kharkova-zajnjalasja-politsija-video-936368.html>). Неповнолітня прихильниця рашизму визнала свою провину і російською мовою (!) вкрай переконливо попросила вибачення в українців.

4 липня троє підлітків на Миколаївщині під час стриму в інтернеті шокували цинічною заявою про українських воїнів, які стали на захист України. У відповідь на докір від коментаторів, що не варто влаштовувати помпезні гулянки у той час, як на фронті захисники проливають кров, вони заявили, що «їх туди не відправляли» (<https://patrioty.org.ua/society/my-ikh-ne-vidpravlialy-krov-prolyvaty-pidlitky-na-mykolaivshchyni-shokuvaly-tynichnoiu-zaiavoioi-pro-zahyblykh-heroiv-video-473810.html>).

І ось тут напрошується цікавий логічний зв'язок. Згідно опитування Міжнародного соціологічного інституту щодо ставлення громадян до вступу України до НАТО, то найбільше вступ підтримують на заході нашої держави (від 85% до 92% в обласних центрах). Найменше підтримують вступ до Альянсу: Одеса (18%), Харків (16%), Дніпро (11%), Запоріжжя (10%), Миколаїв (8%). Згідно соціологічного опитування, проведеного 2022 року Фондом

«Громадські ініціативи імені Ілька Кучеріва», в повсякденному житті українською користувався 71% громадян країни проти 64% у 2021 році. На Заході – 95,6%, у Центрі – 78,3%, на Півдні – 34,6%, на Сході – 40,3%.

У висліді отримуюмо цілком логічний висновок щодо негативного впливу російської мови на інтелект українців. **Інакше кажучи, російська мова – це зброя масового враження свідомості наших співвітчизників.**

Інтернет інформує: «Г'ята колона у Львові, або Хто така Марія Пиж-Пакош» (<http://dyvys.info/2016/08/11/p-yata-kolona-u-lvovi-abo-hto-taka/> 11 серпня 2016); у червні 2023 року Галицький суд Львова почав розгляд справи про держзраду Іллі Іваночко колишньої очільниці Львівської обласної організації політичної партії «Опозиційна платформа – За життя», яку, за матеріалами слідства, спецслужби РФ завербували ще у 2015 році; ще одну львів'янку, журналістку Олену Бойко (Віщур), було визнано Галицьким райсудом Львова винною у посяганні на територіальну цілісність України...

«Україна кишить колаборантами» – під такою назвою побачила світ моя стаття в тижневику «Країна» 19 січня 2017 року (https://gazeta.ua/articles/opinions-journal/_ukrayina-kishit-kolaborantami/745704). В ній, зокрема, згадувались і дії 148 народних депутатів Верховної Ради України, які 1 липня 2013 року звернулися до Сейму Республіки Польщі з проханням визнати Волинську трагедію геноцидом польського народу. А ще в цьому документі йшлося, що «в Україні зростають ксенофобські, антисемітські та неонацистські настрої. Їхні представники вже сьогодні є у Верховній Раді». Підрив інформаційної безпеки України вказаними діями нардепів має самодостатній склад злочину за статтею 111 КК України – державна зрада. Правовими підставами для такого твердження є частина 1 статті 17 Конституції України і стаття 111 КК України. Серед елементів диспозиції, що містяться у частині 1 статті 111 КК України, які визначають дії конкретного суб'єкта як злочинні, безпосередньо підходить (відповідно до ситуації зі зверненням до Сейму Польщі) таке: завдання шкоди інформаційній безпеці України.

Колишній президент Леонід Кравчук зазначив: «Заява 148 депутатів із закликом до польського Сейму визнати події на Волині геноцидом – безпрецедентний у світовій історії випадок, коли політики просять законодавчий орган іншої держави звинуватити у найважчому зі злочинів представників свого народу. Цей крок може бути прирівняний до національної зради».

Не менш різко відреагував і экс-прем'єр Євген Марчук: «Звернення українських депутатів до Сейму Польщі – це ганебний крок із боку всіх підписантів.

Звертатися до іноземного парламенту чи уряду з тим, щоб твоєї країні зробили щось погане, це мінімум непристойно. Думаю, тут не обійшлося без впливу деяких російських структур».

Прикметна історія колаборанта Євгена Балицького, колишнього народного депутата. Його дядько Всеволод Балицький був «зразковим» чекістом. На руках цього покидька кров сотень тисяч убитих українців, він безпосередньо відповідальний за Голодомор. СБУ встановила, що колишній нардеп від партії «Опозиційний блок» Євген Балицький на початку повномасштабного вторгнення одним з перших публічно підтримав російських окупантів, які на знак подяки призначили зрадника очільником окупаційної адміністрації у тимчасово захопленій частині Запорізької області. Український суд визнав колаборанта винним за двома статтями Кримінального кодексу та заочно засудив його до 15 років позбавлення волі. Всеволод Балицький був розстріляний за держзраду за підозрою в участі у «військово-фашистській змові» та шпигунстві на користь Німеччини. Треба думати, що заслужена кара знайде і його нащадка – Євгена Балицького.

За позовами Міністерства юстиції в Україні вже заборонено діяльність двох десятків проросійських політичних партій. Втім це запізніле судові рішення аж ніяк не торкнулося колишніх функціонерів формально ліквідованої «Опозиційної платформи – За життя» («ОПЗЖ»). Шуфріччій бойки дискомфорту у ВР не відчувають.

Не щезли з парламенту такі відверті українофоби, як підсанкційний нардеп Олександр Дубінський, Максим Бужанський, Вадим Столар, які продовжують вести деструктивну роботу...

Ілюстрація Олексія Кустовського/Радіо Свобода

Саме представники п'ятої колони у ВР всіляко проти-діють припиненню підривної діяльності московської церкви в Україні, блокуючи ухвалення законопроектів про заборону цієї рашистської секти попри те, що необхідні документи в парламенті вже давно зареєстровані.

Невід'ємною частиною української влади є корупція. Вона не щезла навіть під час війни. Навіть з Міністерства оборони. «Корупція в Україні досі існує, і війна не змінила цього», – констатувала 28 квітня 2022 року нідерландська журналістка проекту Nieuwsuur телеканалу NOS Mariëlle Tweebeeke у розмові з Володимиром Зеленським, який у стилі хуцпи емоційно заперечив: «Як Ви можете говорити про те, що зараз в Україні корупція? Як так можна?»

Того ж року, 18 листопада, Володимир Зеленський у **своєму виступі на Bloomberg New Economy Forum** оптимістично заявив про значне зниження рівня корупції в Україні: «Не буде ніякої корупції, її немає зараз, звичайно, тому що ми всі єдині. Багато корупціонерів поїхали разом зі своїми грошима, і ми робитимемо все, щоб вони залишилися там, де зараз перебувають».

Інформація до роздумів. 20 червня 2023 року в Швейцарії при спробі проведення фінансових операцій з депозитними рахунками колишнього Credit Suisse (нині під контролем UBS Group AG), на які накладено фінансовий моніторинг Міністерства фінансів США, було затримано громадянина України з дипломатичним паспортом. Інакше кажучи, український громадянин намагався вивести з-під санкцій кошти РФ, які у зв'язку з агресією Росії проти України були заморожені у фінансових інституціях Швейцарії. Цікаво, що затриманого передали уповноваженим представникам посольства США, а не посольства України.

Як можна кваліфікувати такі діяння?

Раніше представники української влади вже доклали зусиль аби допомогти представникам ворожої сторони уникнути санкцій. Так, Давид Арахамія, написав листа з підтвердженням «порятунку Абрамовичем» 400 тис. українців. Цей лист юристи олігарха використовували у судах для скасування санкцій проти «гаманця Путіна». Президент України Володимир Зеленський також просив Джо Байдена виключити російського олігарха Романа Абрамовича з уже підготовленого списку санкцій, щоб той міг продовжити бути посередником у переговорах з Росією.

До речі, у червні цього року цей російський олігарх не дав згоду на передачу українцям 2,3 мільярди фунтів від клубу «Челсі», що продав, аби уникнути санкцій. Абрамович не підписав угоду про передавання цих коштів Україні. Пояснив це тим, що воліє передати частину виручених коштів і «росіянам, що постраждали від війни». Оскільки британський уряд на таке не погодився, то рахунки олігарха залишаються заблокованими...

Та ми про інше. В умовах війни в Україні процвітає чиновницьке мародерство, розкрадання гуманітарної допомоги, збагачення на військових закупівлях, брутальні схематози на мільярдних «асфальтних» тендерах.

Лише кілька заголовків повідомлень, які з'явилися на шпальтах масмедій у червні 2023 року: «НАБУ і САП затримали голову Тернопільської облради та двох заступників начальника ОВА»; «Корупційний скандал. Одеського військкома звільнено з посади»; «На хабарі затримали полковника Львівського університету безпеки життєдіяльності»; «У Львові на хабарі 1300 доларів затримали посадовцю виконавчої служби»; «На Львівській митниці викрили схему поборів при розмитненні автомобілів»; «На хабарі затримали заступника головного військового прокурора Закарпаття»; «Тернопільській області за отримання

хабара зловили директора місцевого коледжу»; «Екс-заступника міністра інфраструктури Василя Лозинського знову арештували. Лозинський може вийти під заставу 5 млн грн»...

У травні депутат-хабарник Трубіцин виїхав за кордон за дозволом Кирила Буданова – очільник ГУР написав листа з дозволом Владиславу Трубіцину перетнути кордон із Польщею...

Стрічка укрнету переповнена повідомленнями про чергове затримання хабарника. Історіям боротьби з цією раковою пухлиною на тілі держави кінця-краю немає. 2 лютого 2023 року в СБУ повідомили, що правоохоронці викрили та заблокували масштабну корупційну схему, яку організувало керівництво Сумської ОВА. Посадовці привласнювали держкошти, виділені регіону на відновлення інфраструктури.

Журналісти повідомляють про «тонни кави для «Нафтогазу», про автопарк для сільради та розкішний стадіон-«укриття» на Поліссі, про скандальну історію із закупівлею барабанів для київських укриттів...

Ілюстрація Сергія Йолкіна/DW

Для Української держави резюме невтішне: корупція під час війни не зникла. Стала ще цинічнішою. Посадовці свої злочинні оборудки здійснюють, прикриваючись, як ширмою, патріотичними й націоналістичними гаслами. Таке враження, що в Україні корупція вища за закон. Справді. Національне антикорупційне бюро оголосило у розшук колишнього голову Фонду держмайна Дмитра Сенніченка і ексголови Нацбанку Кирила Шевченка. НАБУ також розшукує посадовців «Укргазбанку», причетних до розкрадання понад 200 млн грн... До пари історія **незаконного збагачення голови обласної податкової, яка придбала елітну квартиру в Києві під час війни – працівники ДБР уже провели обшуки** у межах розслідування кримінального провадження...

Вічна тема – контрабанда. Побороти її ніяк не можуть прикордонники й митники. Бо й самі частенько беруть участь у фінансових аферах.

Проблема корупції – це проблема безпеки держави. Це аксіома. В умовах воєнного часу барижництво – державний злочин. Під час Другої світової війни за таке розстрілювали.

Однак в Україні державна репресивна машина належним чином не працює проти корупціонерів, які під час війни перетворюються на мародерів і зрадників, до яких має застосовуватись найсуворіше покарання.

До слова, 28 червня Президент Володимир Зеленський увів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони «Про прискорення судової реформи та подолання проявів

корупції у системі правосуддя». Відтепер за корупцію в судах позбавлятимуть волі на 10-15 років із конфіскацією майна. Відповідний указ розміщений на сайті Офісу президента...

Чи спрацює? На початку липня працівники Офісу Генерального прокурора та ДБР за оперативного супроводу СБУ повідомили про підозру керівниці суду одного із районів Черкаської області, яка виправдувала збройну агресію російської федерації проти України. Чим не підтвердження факту існування п'ятої колони в системі українського правосуддя?..

Неабияке занепокоєння викликає недолуга кадрова політика. Чого лише варте скандальне призначення амбасадором у Болгарії особи з сумнівною репутацією...

30 червня на своєму засіданні Кабінет міністрів призначив Олену Думу головою Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління корупційними активами. І це попри те, що послы G7 закликали уряд не призначати Думу очільницею АРМА. Попри те, що Transparency International вказала на суттєву небезпеку: «Чотири роки тому майбутня очільниця АРМА брала безпосередню участь у спробах дискредитації своєї країни та нинішнього президента США, який зі свого боку всіляко підтримує нашу країну і в протистоянні російській агресії, і в антикорупційному поступі». Попри те, що серед претензій до Олени Думи є й такі: відсутність професійного досвіду, зокрема пов'язаного з кримінальною юстицією, політичну заангажованість, ймовірні ділові контакти з особами, які підозрюються у державній зраді та співпраці з Росією, зокрема колишнім головою Кримського управління СБУ Олегом Кулінічем.

28 червня учасника прокремлівських шоу Руслана Рогованова було призначено тимчасово виконуючим обов'язки директора Департаменту ресурсного забезпечення Міністерств оборони України. Щоправда, після оприлюднення про нього в ЗМІ контраверсійної інформації Мінборони повідомило про його відсторонення і проведення перевірки...

Щодо функцій п'ятої колони воєнного часу, то вони, як зазначає Луї Де Йонг, зводились до подання допомоги німецьким військам зсередини в ході самої агресії (ведення розвідки, подавання сигналів, диверсії, ухилення від мобілізації, аж до пострілів у спину своїм співгромадянам). Між воєнною і політичною п'ятими колонами, безумовно, існувало чимало перехідних, проміжних варіантів. **Воєнну п'яту колону Луї Де Йонг розглядає як логічне завершення, як кульмінаційний пункт розвитку політичної п'ятої колони.** І він має рацію.

У листопаді 2014 року «Українська правда» повідомила, що «з 24 лютого з органів СБУ звільнено понад 2,5 тисячі працівників. Особовий склад СБУ скорочено на 24%. У числі звільнених – 108 керівників підрозділів Центрального управління і регіональних органів СБУ та їх заступників. <...> За зраду Військовій присязі звільнено з військової служби за службовою невідповідністю зі зняттям з військового обліку 1371 працівників Головного управління СБУ в Автономній Республіці Крим та управління СБУ в місті Севастополі».

5 липня 2023 року Newsweek детально проаналізував масштаби діяльності ЦРУ в Україні (<https://www.newsweek.com/2023/07/21/exclusive-cias-blind-spot-about-ukraine-war-1810355.html>). Цитуємо: «Значну частину нашого часу займає пошук російських агентів в іноземних урядах і розвідувальних службах, – каже співробітник військової контррозвідки. – **Нам вдалося виявити росій-**

ських шпигунів в українському уряді та війську, а також у різних точках ланцюга постачання. <...> Оскільки через Східну Європу почала надходити зброя на мільярди доларів, ще одним питанням, над яким працює ЦРУ, є боротьба з корупцією, що виявилось великою проблемою. Це передбачає не лише облік того, куди надходить зброя, але й припинення крадіжок і відкатів, пов'язаних із переміщенням такої кількості матеріальних засобів».

Інформація до роздумів. Лише за січень-травень 2023 року Офіс генпрокурора відкрив понад 2300 проваджень за статтями «державна зрада» та «колабораційна діяльність». Однак до суду передано лише близько 11% справ.

Працівники СБУ викривають інтернет-пропагандистів, які закликають до союзу з країною-терористом та заперечують її агресію. Знешкоджують агітаторів, які поширювали в інтернеті кремлівську пропаганду, дискредитують ЗСУ. Приміром, з'ясувалося, що на Львівщині діяла мережа прихильників так званого «Українського вибору» Віктора Медведчука, яка поширювала свою діяльність і на інші області України.

Слід наголосити, що йдеться не лише про агентів впливу чи «корисних ідіотів», а про диверсантів, зрадників, колаборантів, «кротів» (ДБР: **ФСБ РФ призначило зрадників у керівництво СБУ і звільнило генерала Баранецького 05.04.2023** – <https://www.youtube.com/watch?v=tBn0xCi1kjw>).

Контррозвідка СБУ регулярно затримує зрадників і зрадниць, інформаторів і диверсантів. Ймовірно, що завдяки «кротам» поблизу Хмельницька в ніч з 13 на 14 травня був знищений склад з величезними запасами бекомплектів, що не могло не вплинути на хід подальшого наступу ЗСУ.

Нарешті арештовано відвертого п'ятиколонника В'ячеслава Богуслаєва, президента АТ «Мотор Січ», широко відомого своїми антиукраїнськими поглядами й відверто антидержавними діями. Йому, народному депутатові, нарешті висунута підозра (явно запізнїла) у державній зраді. Виникає закономірне питання: куди народ дивився, обираючи до парламенту людину, яка своїми діями впродовж тривалого часу відповідала за реалізацію політики, що підтримувала і загрожувала територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України? Питання риторичне. Можна припустити, що Богуслаєв, перебуваючи в СІЗО, оптимістично очікує на обмін з російською стороною. Попри те, що в міждержавних стосунках дотримуються залізного правила: агентів на розвідників не міняють. Втім у сучасній історії України винятки були – Віктор Медведчук і Володимир Цемах розвідниками не були...

Стисла червнева хроніка небезпечної праці українських контррозвідників: 20 червня 2023 року СБУ викрила у Харкові двох інтернет-агітаторів, які підтримували збройну агресію Росії; 27 червня «по гарячих слідах» СБУ затримала навідника ракетного удару РФ по Краматорську; 30 червня Служба безпеки нейтралізувала агентурну мережу ФСБ у Харкові. Її учасники наводили на місто російські реактивні системи залпового вогню «Смерч» та «Ураган»; у червні прокурор Миколаєва отримав довічне за державну зраду; 22 червня у Миколаєві викрито інформатора, який коригував російські повітряні удари по місту; у Житомирській області СБУ викрила російського «крота» у лавах ЗСУ – зрадник збирав інформацію для ФСБ; викрито ворожого агента, працівника станції «Укрзалізниця», який фіксував координати залізничних станцій і мостів, через які йде передислокація важкого озбро-

ення і босприпасів; зрадниця зливала дані про оборону північних рубежів України в Сумській області...

Під час Другої світової війни протиборчі сторони для підтримки бойового духу свого населення винахідливо поєднували різноманітні арсенали психологічних прийомів, домагались створення максимально правдивої картини. Друкувались різноманітні плакати, буклети. Випускались пропагандистські фільми. Сміх – безжална зброя. Але чи достатньо нині лише дотепних інтернетівських мемів, спрямованих проти Путіна і Ко? Чи можна зробити з ворога союзника?

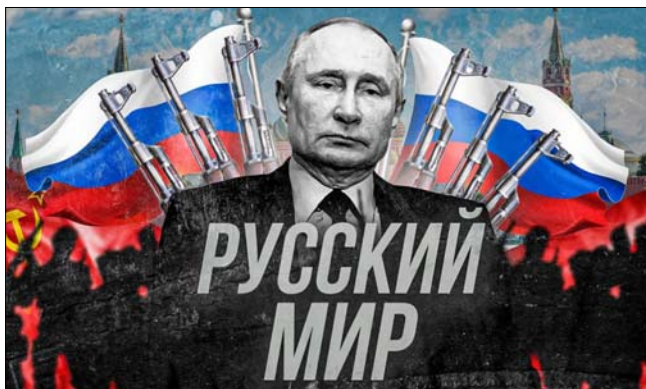
Проблема боротьби зі шпигунами і дотриманням державної таємниці існує. Як застерегти громадян од зайвої балакучості, натомість навчити звертати увагу на підозрілі дії ймовірних «кротів». Свого часу цю місію виконували хрестоматійні гасла тилових советських плакатів часів Другої світової війни: «Не базікай!», «Не базікай біля телефону! Базікало – знахідка для шпигуна!», «Не базікай, ворог слухає!», «Базікати – ворогу помагати!», «Не базікай! Суворо зберігай військову та державну таємницю!». Подібні пропагандистські кліше були у німців, британців, американців. Луї Де Йонг у своєму дослідженні писав, як під час Другої світової війни в США були інтерновані американські громадяни японського походження.

Нині Президент Чехії Петер Павел вважає, що до росіян треба застосувати посилені заходи безпеки. На його думку, росіяни, які мешкають у країнах Європи, мають бути «під пильною увагою спецслужб», навіть якщо вони виступають проти війни з Україною. Петер Павел навів приклад насильного переселення до «військових центрів переміщення» під час Другої світової війни японців, народжених у США, які проживали в цій країні і мали американський паспорт.

На думку чеського президента, цей досвід слід взяти до уваги, коли йдеться про росіян, які проживають у Європі. «Мені може бути шкода цих людей, але... це просто ціна війни. Я досить часто чув аргумент про те, що ми повинні сприймати те, що відбувається в Україні, лише як «війну Путіна», а не як «війну Росії». Це поганий аргумент. Ми дивимось на підтримку, яку має президент Путін се-

ред населення Росії. Ми бачимо, скільки людей підтримують війну, скільки навіть закликають до поширення війни на інші країни. І ми маємо називати це «російською війною».

Визначеність, несуперечність, послідовність та обґрунтованість є обов'язковими якостями правильного мислення. Свідоме чи несвідоме порушення логічних законів веде до неправильного висновку. Ці базові засади логічного мислення пригадалися, коли познайомився зі статтею Оксани Тороп і Святослава Хоменка «**Перший після Бога, в хорошому сенсі. Як генерал Залужний став тим, ким він є**», розміщеної на сайті BBC News Україна 14 червня.

У віці упав фрагмент тексту: «Саме тоді один з високопоставлених урядовців набрав тодішнього голову СБУ Івана Баканова. Вимагав, аби той наказав своїм спецпризначенням підірвати мости і відрізати лівий берег Дніпра від правого.

Ситуація була складною. Баканов подзвонив до головнокомандувача ЗСУ генерала Валерія Залужного. Той його вислухав і без вагань відповів: «Підірвати мости? В жодному разі! Це буде зрада тих, хто залишився на лівому березі Дніпра – і військових, і цивільних».

Які завдання входять до компетенції голови СБУ і Головнокомандувача ЗСУ? Різні. В одного і другого інший функціонал, як полюбляють казати «просунути» політики.

Чи знав лейтенант Іван Баканов про існування в Збройних Силах України «Статуту внутрішньої служби», «Дисциплінарного статуту», «Статуту гарнізонної і вартової служб», не кажучи вже про «Бойовий статут – офіційний керівний документ, що встановлює основи бойової діяльності військ? До речі, в Конституції України (Стаття 60) чітко зазначено: «Ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність»...

Йшов третій день війни – 26 лютого 2022 року. Стаття власне так і починається: «**26 лютого 2022 року, третій день повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Уже очевидно, що план росіян «захопити Київ за три дні» провалився, проте шальки терезів на фронтах ще хитаються у той і інший бік**».

Хто насправді міг наказати Залужному організувати підлив восьми мостів поблизу столиці, навіть виходячи з поняття здорового глузду, дотримуючись логіки й логістики законів війни, правил і завдань, які мають розв'язувати/виконувати/вирішувати ЗСУ? Правильно: його безпосередній начальник – Верховний головнокомандувач Володимир Зеленський.

Однаке якийсь таємничий високопосадовець, оминаючи головнокомандувача ЗСУ, наказує очільнику СБУ здійснити військову операцію – організувати підірив мостів. Питання: хто саме телефонував Баканову і чому телефонував саме йому?

А далі взагалі щось сюрреалістично/фнтасмагоричне: **«Баканов подзвонив до головнокомандувача ЗСУ генерала Валерія Залужного. Той його вислухав і без вагань відповів: «Підірвати мости? В жодному разі!...».**

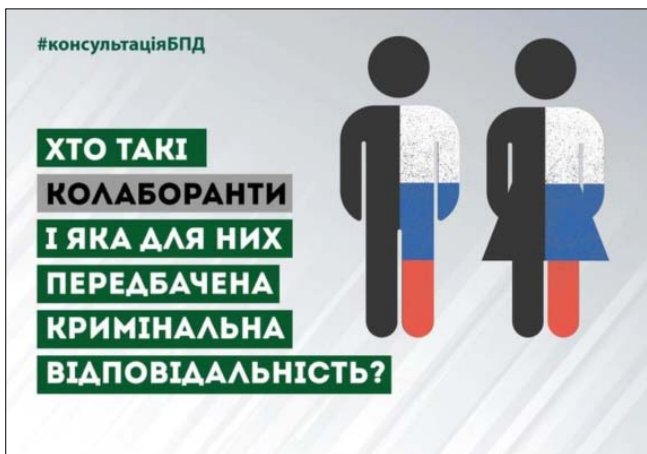
З якого добра-дива наказував генералові підірвати мости лейтенант Баканов? Це його компетенція? Генерал зреагував правильно і категорично відмовився.

Цікава подробиця. Сергій Рахманін, народний депутат фракції Голос, член Комітету ВР з питань національної безпеки, оборони та розвідки в інтерв'ю Радіо НВ 11 червня 2022 року розповів: **«Я 24 лютого, тобто в перший день війни, був учасником наради, яка відбувалася у президента. Я представляв фракцію Голос. Я безпосередньо бачив практично всіх керівників центральних органів державної влади, які перебували або на робочих місцях, або на прямому зв'язку з президентом. Єдина людина, якої не бачив, – це Іван Баканов»** (<https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/chomu-rosiya-shvidko-okupuvala-pivden-yak-problemi-z-sbu-i-bakanovim-rahmanin-novini-ukrajini-50249135.html>).

Як знати, можливо, лейтенант Баканов до 26 лютого займався саме київськими мостами, а згодом із знанням справи телефонував Залужному, виконуючи розпорядження невідомого високопосадовця?

Якщо без іронії, то мимоволі виникають інші питання: за чий наказом підірвали три мости на північно-західному напрямку Києва, щоб зупинити прохід рашистів – міст на Новоірпінській трасі, міст у Гостомелі по Варшавській трасі, та у Демидові міст через річку Ірпінь? що було з іншими мостами на лівому березі? їх висадили в повітря чи не ціпали? Автори статті чомусь забули згадати історії Сальківського, Антонівського і Варварівського мостів...

В оприлюдненій журналістами BBC історії з київськими мостами «за кадром» залишилась п'ята колона. Бо згідно законів логіки (чи, в даному разі, можливо, правил жанру) творення такого тексту обов'язково вимагає бодай згадки про долю мостів на Херсонщині та Миколаївщині – як висаджених у повітря, так і не підірваних.

Автори дослідження «Добровільні колаборанти Росії» (Russia's Willing Collaborators), оприлюдненого 8 червня 2023 року у FOREIGN AFFAIRS, звертають увагу на проблему колаборантів, особливо на окупованих Росією те-

риторіях. Якщо Київ успішно поверне собі значні території, як це сталося восени 2022 року, йому доведеться вирішити, що робити з людьми, які співпрацювали з російською окупаційною владою та силами або якимось іншим чином допомагали їм у репресіях проти місцевого населення та пропаганді. Від початку незаконного вторгнення в Україну в 2014 році Росія активно покладалася на колаборантів для встановлення свого контролю над окупованими територіями, отримання інформації про військові цілі, допомоги у придушенні інакомислення та поширенні пропаганди на окупованих територіях, а також для саботажу української демократії зсередини – наприклад, шляхом проникнення в українські державні установи з метою сприяння агресивному порядку денному Москви.

Поряд із цілеспрямованими колаборантами є чимало симпатиків Росії або пасивних спостерігачів, які, хоч і не беруть безпосередньої участі у війні, але сприяють російському вторгненню своєю ідеологічною орієнтацією чи навіть просто байдужістю.

«Як показує світовий досвід, у кожній війні, на жаль, існує таке явище як колабораціонізм, боротьба з яким є обов'язковою складовою перемоги. Тому прийняття Верховною Радою України у березні 2022 року змін до Кримінального кодексу України, якими визначено поняття колабораціонізму, його форми і відповідальність за нього, є своєчасним і виправданим» (Станіслав Кравченко, голова Верховного Суду України).

Вирішуючи проблему п'ятої колони, російських колаборантів – і тих, кого підозрюють або звинувачують у колабораціонізмі, – Україна стоїть перед складним вибором. Їй доведеться мати справу з десятками або навіть і сотнями тисяч людей, які можуть підпадати під люстрацію за найм'якшими критеріями.

Але це вже інша історія.

Сьогодні на порядку денному не лише успішне збройне протистояння російській агресії, але й ефективна боротьба з п'ятою колоною всередині Української держави.

«Про те, в який спосіб боротися з національною зрадою, що, як ми вже знаємо з історії, веде до упадку держави і нації, здається, ясно – повернення суворого правопорядку. А про способи, як цього добитися, думати і діяти мусимо разом усі ми, ті, хто вірить у воскресіння незалежної України».

Цю думку ще три десятиліття тому висловив видатний український історик Ярослав Дашкевич.

Олег К. РОМАНЧУК

